

zbrane pod gornjim naslovom. Vendar nimamo povoda, da bi vprašali po pesnikovem razvoju: vzemimo pesem, katero hočemo, isti duh veje iz vseh.

Pesnika diči najprej neizčrpen formalni talent kakor sploh sedanje hrvaške pesnike; ti gospodje se — v precejšnjo razliko s slovenskimi — kar igrajo pesneč; naš pesnik si navidezno celo nalašč išče dokaj umetnih vzorcev za verze in kitice, ker bi sicer menda ne čutil, da poje v vezani obliki.

Ta zunanja lastnost pa je firma za notranje blago; to blago bi jaz imenoval deskriptivno ali deklamatorno liriko. Že to ime pove, da tiste mnogobrojne lepe besede gorkost čuvstvovanja bolj prikrivajo, često skoraj udušujejo, nego pa ga netijo. Ker je na eni strani razkošna prednost, se tem bolj občuti vsak nedostatek na drugi strani; manj na prvi strani bi bilo več na drugi. Tega se zavedamo tem bolj, ker je naš pesnik res pesnik po milosti božji ter fino in plemenito čuteč pesnik. Mislim, da v vsej zbirki ni ideje, ki bi ji ne odprl srca vsak, a vendar ni posebno mnogo takih pesmi, ki bi srce neposredno zgrabile. Nežnost, milina, čistota, dostojna navdušenost, mehka otožnost: to so glavni znaki teh pesem, ki so kar nalašč za posebne prilike (prigodnic je itak precej med njimi) in za učne svrhe. Vsekakor spadajo med najboljše zbirke, kar smo jih prejeli v zadnjih letih. Nekatere, zlasti krajše, so čisti biseri, n. pr. „Barkarola“ (str. 62.) ali „Notturno“ (str. 67.). — Večkrat pa sega mračnost predaleč. Kadar je nežnost prevelika, se nam zdi ali prisiljena ali jokava; take so nekatere v sicer lepem ciklu „Mrtvoj majci;“¹⁾ prava tuga in prava otroška ljubezen ni tako gostobesedna! Vsekakor čudno se glase besede: „Sa tog huma (namreč groba) leptirice bježite male! Vaj, tu moje sakrili su ideale(?)“. — „Epilog“ k tem pesmim je ponesrečen.

Krepko in ubrano pa done strune, kadar poje pesnik o svoji ožji domovini Istri (n. pr. stran 52.), in krasne so vse, ki so posvečene največji diki njegove domovine, morju.

Najkrepkeje in meni najbolj všeč je trikitična na strani 127.: „Manje rieči — više čina“; zadnja kitica so glasi s parodijo na znano popevanko: „Puna srca — pune čaše“ tako-le:

„Prazne čaše — srca puna,
manje rieči — više čina:
tad će biti opet sretna
,liepa naša domovina!‘ —

V pesmi „Moje evangelje“ je pesnik povedal v dovršeni obliki svoj pesniški program; časten je zanj.

Dr. Jos. Tomišek.

Slavjanskaja muza. Sbornik perevodnyh stihotvorenij V. V. Umanova-Kaplunovskago 3.-e ispravlennoe izdanie. Sankt-Peterburg 1904. str. 169. Cena 1 rubelj. Rusi se vedno bolj in bolj zanimajo za nas zapadne Slované. To kaže tudi dejstvo, da je dočkala „Slovanska muza“ od leta 1892. že tretji natis. Tretji popravljeni natis se razlikuje od prvega le v tem, da je izpuščena povest Šandorja-Gjalskega: „Stara cerkev“ kot nepesem in nekaj izvirnih pesmi Kaplunovskega, a dodanih je par pesmi mlajših bolgarskih pesnikov: H. Boteva, M. Moskova in P. Slavejkova ter Rusina J. Gašaleviča. Čudim se, zakaj da ni pisatelj popolnil zbirke ravno tako tudi, kar se tiče Čehov, kjer stoji samo Svätopluk Čech, Srbo-Hrvatov (v zbirki so pesmi črnoгорskega kneza Nikolaja I., A. Šenoe, Zmaj - Jovanovića, A.

¹⁾ Ta ciklus je prišel leta 1894. v posebni izdaji na svetlo. V „Zvonu“ 1895, 64, je izrekel o njem R. Perušek isto sodbo kakor mi.

Harambašiča, P. Preradovića, A. Palmovića, H. Badalića) in Slovencev, od katerih sta zastopana samo Prešeren po „Nezakonski materi“ in Gregorčič po pesmih: „Moč ljubezni“ („Kak lunu da poljubilo more“), „Njega ni!“ („Rože je na vrtu plela“), „O nevihti“ („Prosti tvorec, svojih djetej!“) in „Tri lipe“. Na koncu knjige je tudi par srbskih, bolgarskih, rusinskih in slovaških narodnih pesmi. Prevodi so prav dobri.

Rad. P—n.

Die südslavische Ballade von Asan Agas Gattin und ihre Nachbildung durch Goethe. Von Camilla Lucerna. Berlin 1905. str. 70.

V zadnjem času srečujemo na literarnem in znanstvenem polju vedno več ženskih imen; dokaz, da se tudi ženstvo bolj in bolj zanima za resna vprašanja. Tudi omenjena študija o Asan aginici je potekla iz ženskega peresa, kar je vsekakor hvalevredno.

Prvo poglavje nas seznanja z razmerjem nemškega pesnika Herderja, posebno pa Goetheja do znane srbske balade. Pisateljica razmotriva potem, kje je dobil Goethe vir za svoj prevod. V poštev hodita dve knjigi, namreč „Die Sitten der Morlaken“, Bern 1775, in pa Fortisova „Reise in Dalmatien“, Bern 1776, kateri je obe preložil na nemščino Clemens Werthes. Pisateljica je bolj za prvi vir.

Metrično stran obdeluje tretje poglavje. Čudno je, da je Goethe pogodil ravno pravo mero. Že prof. Murko je mislil, da so ga privedla morda lastna imena na to, n. pr. Aga Asan Aga. Malo čudno pa se mi zdi, če gosp. Lucerna pravi, da se pri Goetheju dobe trohajski verzi, ki so nekaka reminiscenca na Asan aginico, ki jo je preje preložil. Prav gotovo bi bili verzi:

„Wenn ich, liebe Lili, dich nicht liebte,
Welche Wonne gäb' mir dieser Blick!“

ravno tako gladki, kakor so, četudi bi Goethe ne bil imel ničesar opraviti s srbsko poezijo.

Prihodnji odstavek obsega vzporedno 1) original iz Fortisove knjige „Viaggio“, 2) besedni prevod, 3) Goethejev prvotni tekst, 4) prevod Fortisov (ital.) in 5) prevod Werthesov. Že naprej je jasno, v prilog katerega prevoda bo peljalo to vzporejanje.

V 5. in 6. poglavju pojasnjuje pisateljica kompozicijo balade in govori tudi o značajih delujočih oseb. V kompoziciji poudarja tri momente: da očita Asan ženi brezsrčnost, da mora ona od otrok in da izgubi moža.

V drugih narodnih pesmih jugoslovanskih se sicer tuptam nahaja kaka podobnost s to balado, a le malo. V poštev hodi tu le neka hercegovska romanca, katero je nemški pisatelj Roda priobčil v „Über Land und Meer“ 1904, I. 37. V bolgarski zbirki bratov Miladinov se nahaja tudi pesem (št. 19.), ki se glasi sledeče:

„Oj, povejte, kaj beli se
Tam na gori Belašici?
Beli li je sneg zapadel?
Beli li so labudovi?“

Na koncu priobčuje gosp. Lucerna še kratek zgodovinski pregled narodne pesmi jugoslovanske in razlaga tudi nekaj besed iz originalnega teksta. — Študija je bolj kompilatorskega značaja, a vidi se dobra volja. Vsekakor je Nemcem dober dokaz, kako je sodil o srbski narodni poeziji njih največji duševni velikan — Goethe.

Janko Bratina.